

CAMP

El dia que les tropes d'Anníbal eren a Valls

Més de 2.600 anys. Gràcies a un conveni a tres bandes, es vol iniciar un procés de recerca sobre l'antic jaciment del Vilar, un poblat que controlaria el territori de l'Alt Camp

JÚLIA GIRIBETS

31/03/2021 07:27 | Actualizado a 31/03/2021 07:27

Excavació feta l'any 2007 on hi ha l'escola Eugeni d'Ors on es veuen els murs de dos metres del jaciment. FOTO: CEDIDA ENRIC VILALTA

Un violent incendi, una batalla, les tropes d'Anníbal i lluites entre romans i cartaginesos. Semblen els ingredients d'una pel·lícula èpica, però l'escenari de tots aquests elements no és cap plató de Hollywood sinó que, molt probablement, va passar a l'actual ciutat de Valls a finals del segle III aC. La zona avui coneguda com el Vilar, farcida d'edificis, instal·lacions esportives i d'oci i l'escola Eugeni d'Ors, va ser, fa més de dos mil·lennis, una localitat ibera on es va lliurar una important batalla. Si més no, tots els indicis apunten cap a aquí.

«Sabem que aquest jaciment va patir un incendi a finals del segle III, i va quedar destruït», explica al Diari l'investigador del Grup de Recerca Seminari de Protohistòria i Arqueologia (Gresepia) de la Universitat Rovira i Virgili (URV), Ivan Cots. Cronològicament, aquest incendi coincideix amb el pas d'Anníbal per aquesta zona i també amb una batalla entre romans i cartaginesos que, segons les fonts clàssiques, es va lliurar en una ciutat prop de Tarragona, anomenada Cissa i que els romans van destruir un cop van guanyar. Teixint aquests elements, tot fa pensar que Cissa fa referència a l'actual Valls i que aquests fets es van desenvolupar a la capital de l'Alt Camp. A més, per acabar-ho d'arrodonir, fa uns anys es van trobar unes monedes cartagineses, raríssimes a la zona, a prop de Valls, ja que Catalunya no va estar en quasi cap moment en poder dels cartaginesos i tampoc s'hi van acabar d'establir del tot.

Aquesta troballa, vindria a ser el rastre que va deixar Anníbal quan es dirigia cap a Itàlia, on una part del seu exèrcit es devia quedar a la zona per assegurar el territori. Aquest relat, no necessita gaire més elements, ja que, per sí mateix, «és una història brutal», apunta l'investigador. «És un discurs que ja ve fet», però falta un suport material per a poder explicar-lo i donar-lo a conèixer al món, perquè, ara per ara, es troba amagat sota les edificacions actuals i també sota una zona abandonada de la ciutat.

Ara, però, alguna cosa comença a moure's, ja que recentment s'ha signat un conveni entre l'Institut d'Estudis Vallencs (IEV), la URV i el Museu de Valls, on es preveu la realització d'activitats relacionades amb el patrimoni, la història i la recerca arqueològica, on es planteja seguir la investigació del jaciment del Vilar, un cop s'ha fet la revisió dels materials que s'han anat trobant anys enrere.

A partir de la feina que han fet prèviament investigadors com Ester Fabra, de l'IEV, les excavacions d'Enric Vilalta, o els treballs desenvolupats per l'ICAC als quals ara es vol donar continuïtat.

De moment, les intervencions o obres que s'han fet anys enrere a la zona, com a l'escola Eugeni d'Ors o l'aixecament de les voreres del passeig de l'estació, han permès descobrir murs, muralles de tancament, restes de cases o sitges; uns forats que servien per emmagatzemar el gran i que també s'havien utilitzat com a abocadors de brossa. «D'aquestes sitges en podem treure moltes dades i molta informació», diu l'investigador. No es pot considerar el poblat del Vilar com a capital de la zona, però sí que era una petita ciutat de referència d'altres poblats propers com l'actual Nulles, entre d'altres. «Es tracta d'un jaciment de segon ordre, gran, que controlaria certa part del territori», aclareix Cots.

Gran potencial arqueològic

L'actual complexitat urbanística de la zona del Vilar de Valls, però, fa molt difícil poder-hi treballar de la forma que es voldria. «Sabem que aquest espai està ple d'estructures corresponents al jaciment», relata Ivan Cots. Valls té un gran potencial a nivell arqueològic i aquest jaciment és un 'caramellet', afegeix. Algunes d'aquestes estructures se centren en un espai de naus abandonades que hi ha sota l'estació de trens.

«Aquesta zona es podria dedicar a fer un parc arqueològic», apunta. La baixa iniciativa que hi ha hagut sempre per part dels ajuntaments que han governat la ciutat i també de la propietat dels terrenys de sota l'estació, que està en mans privades, mantenen encallades idees com aquesta. «Ara no ho excavarem, és difícil, però volem buscar la fórmula per a fer-ho», assegura Cots.

No es tractaria només de fer una excavació, sinó de consolidar l'espai i museïtzar-lo i arranjar les estructures perquè es puguin visitar, la qual cosa requereix d'inversió econòmica, recolzament institucional i permís de la propietat.

El conveni que s'ha signat ara pretén ser un primer pas per buscar la complicitat de l'Ajuntament de Valls, per assentar les bases d'un futur treball i poder aconseguir alguna intervenció en la zona per a treure a la llum aquest patrimoni de la ciutat tan oblidat i desconegut.